

Przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej - legalizacji

Piotr Lewandowski

Łódź, 28.06.2017 r.

USTAWA
z dnia 11 maja 2001 r.
Prawo o miarach

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 884,
1948, z 2017 r. poz. 976

Prawo o miarach

Ustawa reguluje zagadnienia:

- 1) legalnych jednostek miar i państwowych wzorców jednostek miar;
- 2) prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych;
- 3) kompetencji i zadań organów administracji rządowej właściwych w sprawach

Prawo o miarach

Przyrząd pomiarowy – urządzenie, układ pomiarowy lub jego elementy, przeznaczone do wykonania pomiarów samodzielnie lub w połączeniu z jednym lub wieloma urządzeniami dodatkowymi; wzorce miary i materiały odniesienia są traktowane jako przyrządy pomiarowe;

Wymagania – wymagania techniczne i metrologiczne, które powinien spełniać przyrząd pomiarowy;

Prawo o miarach

Prawna kontrola metrologiczna – działanie zmierzające do wykazania, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania określone we właściwych przepisach;

Legalizacja – zespół czynności obejmujących sprawdzenie i stwierdzenie w drodze decyzji, poświadczonej wyłącznie dowodem legalizacji, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania;

Dowód legalizacji – świadectwo legalizacji lub cecha legalizacji umieszczana na przyrządzie pomiarowym, poświadczające dokonanie legalizacji.

Prawna kontrola metrologiczna

Przyrządy pomiarowe, które mogą być stosowane:

- 1) w ochronie zdrowia, życia i środowiska,
  - 2) w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego,
  - 3) w ochronie praw konsumenta,
  - 4) przy pobieraniu opłat, podatków i innych należności budżetowych oraz ustalaniu opustów, kar umownych, wynagrodzeń i odszkodowań, a także przy pobieraniu i ustalaniu podobnych należności i świadczeń,
  - 5) przy dokonywaniu kontroli celno-skarbowej,
  - 6) w obrocie
- i są określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 6, podlegają prawnej kontroli metrologicznej.

Prawna kontrola metrologiczna

Prawna kontrola metrologiczna przyrządów pomiarowych jest wykonywana przez:

- 1) zatwierdzenie typu przyrządu pomiarowego na podstawie badania typu – przed wprowadzeniem typu przyrządu pomiarowego do obrotu lub
- 2) legalizację pierwotną albo legalizację jednostkową – przed wprowadzeniem danego egzemplarza przyrządu pomiarowego do obrotu lub użytkowania, a także
- 3) legalizację ponowną – w stosunku do przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania.

Prawna kontrola metrologiczna

Przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej mogą być wprowadzane do obrotu i użytkowania oraz użytkowane tylko wówczas, jeżeli posiadają odpowiednio ważną decyzję zatwierdzenia typu lub ważną legalizację.

Prawna kontrola metrologiczna

Prawna kontrola metrologiczna przyrządów pomiarowych może być przeprowadzana w:

- 1) siedzibie organu administracji miar;
- 2) punkcie legalizacyjnym;
- 3) miejscu zainstalowania lub użytkowania przyrządu pomiarowego, jeżeli wynika to z wymagań;
- 4) miejscu wykonywania legalizacji pierwotnej lub legalizacji ponownej przez podmiot, któremu Prezes udzielił upoważnienia do wykonywania legalizacji pierwotnej lub legalizacji ponownej.

Prawna kontrola metrologiczna

Legalizacja ponowna przyrządu pomiarowego jest dokonywana na wniosek:

- 1) użytkownika;
- 2) wykonawcy naprawy lub instalacji przyrządu pomiarowego.

Przyrząd pomiarowy powinien być zgłoszony do legalizacji ponownej:

- 1) przed upływem okresu ważności legalizacji pierwotnej, jednostkowej albo poprzedniej legalizacji ponownej, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 9 pkt 4;
- 2) przed upływem, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 9 pkt 4, terminu od dokonania oceny zgodności;

Prawna kontrola metrologiczna

- 3) po zainstalowaniu w miejscu użytkowania, przed upływem okresu ważności legalizacji pierwotnej, jeżeli sprawdzenie zgodności z wymaganiami jest wykonywane przed lub po jego zainstalowaniu w tym miejscu;
- 4) w przypadku zmiany miejsca instalacji lub użytkowania, w którym była dokonana ocena zgodności albo legalizacja;
- 5) w przypadku uszkodzenia albo zniszczenia cech legalizacji lub cech zabezpieczających naniesionych podczas legalizacji;
- 6) w przypadku uszkodzenia albo zniszczenia oznaczeń lub cech zabezpieczających naniesionych podczas dokonywania oceny zgodności;
- 7) po jego naprawie.

Prawna kontrola metrologiczna

Podczas legalizacji ponownej sprawdzenie obejmuje:

- 1) oględziny przyrządu, w celu stwierdzenia czy przyrząd pomiarowy nie jest uszkodzony i czy istnieją wymagane oznaczenia i znaki;
- 2) zgodność charakterystyk metrologicznych z wymaganiami.

Prawna kontrola metrologiczna

W przypadku stwierdzenia na podstawie przeprowadzonego sprawdzenia przyrządu pomiarowego, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania, organ administracji miar lub podmiot upoważniony poświadczają dowodem legalizacji dokonanie legalizacji oraz zabezpieczają, jeżeli jest to niezbędne, określone elementy przyrządu pomiarowego przed dostępem osób nieuprawnionych za pomocą cech zabezpieczających.

Legalizacja jest ważna przez czas określony.

Prawna kontrola metrologiczna

Legalizacja traci ważność w przypadku:

- 1) stwierdzenia, że przyrząd pomiarowy przestał spełniać wymagania;
- 2) uszkodzenia przyrządu pomiarowego;
- 3) uszkodzenia albo zniszczenia cechy legalizacji lub cechy zabezpieczającej;
- 4) zmiany miejsca instalacji lub użytkowania przyrządu pomiarowego, w którym legalizacja była wykonana.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW
z dnia 13 kwietnia 2017 r.
w sprawie rodzajów przyrządów
pomiarowych podlegających prawnej
kontroli metrologicznej oraz zakresu tej
kontroli

Prawnej kontroli metrologicznej w zakresie zatwierdzenia typu, legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej podlegają następujące rodzaje przyrządów pomiarowych:

- 1) drogowe cysterny pomiarowe;
- 2) gęstościomierze zbożowe użytkowe 20 L, 1 L i 1/4 L;
- 3) manometry do opon pojazdów mechanicznych;
- 4) przyrządy do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego;
- 5) wagi samochodowe do ważenia pojazdów w ruchu;
- 6) zbiorniki pomiarowe do cieczy z wyłączeniem zbiorników pomiarowych do cieczy posadowionych na stałe na stacjach paliw płynnych, które stosowane są wyłącznie w celu magazynowania cieczy.

Prawnej kontroli metrologicznej w zakresie legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej podlegają odważniki klas dokładności E1, E2, F1, F2, M1, o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 50 kg, oraz klasy dokładności M2 o wartościach nominalnych masy od 1 g do 50 kg.

Prawnej kontroli metrologicznej w zakresie legalizacji ponownej podlegają następujące rodzaje przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania po dokonaniu oceny zgodności w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30):

- 1) analizatory spalin samochodowych;
- 2) ciepłomierze o strumieniu objętości Q_p nie większym niż 500 m³/h, z wyłączeniem ciepłomierzy zwężkowych i ciepłomierzy składanych, oraz następujące podzespoły ciepłomierzy o strumieniu objętości Q_p nie większym niż 500 m³/h:
  - a) przeliczniki, z wyłączeniem przeliczników do ciepłomierzy zwężkowych,
  - b) pary czujników temperatury, z wyłączeniem par czujników temperatury do ciepłomierzy zwężkowych,
  - c) przetworniki przepływu, z wyłączeniem przetworników przepływu zwężkowych;
- 3) gazomierze o maksymalnym strumieniu objętości Q_{max} nie większym niż 100 m³/h zainstalowane na sieci gazowej, w której maksymalne ciśnienie robocze nie przekracza 0,5 MPa, oraz przeliczniki stosowane do tych gazomierzy;

4) instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda:

a) do cieczy kriogenicznych o maksymalnym strumieniu objętości Q_{max} nie większym niż $600 \text{ dm}^3/\text{min}$,

b) do gazu ciekłego propan-butan, w tym gazu skroplonego (LPG), o maksymalnym strumieniu objętości Q_{max} nie większym niż $1000 \text{ dm}^3/\text{min}$, w tym odmierzacze tych cieczy,

c) do mleka o maksymalnym strumieniu objętości Q_{max} nie większym niż $2000 \text{ dm}^3/\text{min}$,

d) do pozostałych cieczy innych niż woda o maksymalnym strumieniu objętości Q_{max} nie większym niż $6000 \text{ dm}^3/\text{min}$, w tym odmierzacze paliw ciekłych i biopaliw ciekłych;

5) liczniki energii elektrycznej czynnej prądu przemiennego klasy dokładności A, B i C;

- 6) maszyny do pomiaru pola powierzchni skór;
- 7) przyrządy do pomiaru długości tkanin, drutu, kabla, materiałów taśmowych, opatrunkowych i papierowych;
- 8) taksometry;
- 9) wagi automatyczne:
  - a) dla pojedynczych ładunków,
  - b) odważające,
  - c) porcjujące,
  - d) przenośnikowe,
  - e) wagonowe;
- 10) wagi nieautomatyczne;
- 11) wodomierze o ciągłym strumieniu objętości Q_3 nie większym niż 500 m³/h.

Organ administracji miar albo podmiot upoważniony na podstawie przeprowadzonego sprawdzenia przyrządu pomiarowego i stwierdzenia zgodności z wymaganiami technicznymi i metrologicznymi poświadczą dokonanie legalizacji przez:

- 1) wydanie świadectwa legalizacji lub
- 2) umieszczenie na przyrządzie pomiarowym cechy legalizacji, która wskazuje:
  - a) organ administracji miar albo podmiot upoważniony, który dokonał legalizacji,
  - b) rok albo miesiąc i rok ważności legalizacji obliczane w sposób określony w § 26 ust. 2.

Rodzaje dowodów legalizacji pierwotnej, legalizacji jednostkowej i legalizacji ponownej oraz okresy ważności tych legalizacji

Lp.	Przyrządy pomiarowe podlegające legalizacji	Rodzaje dowodów legalizacji ¹⁾	Okresy ważności legalizacji pierwotnej i legalizacji jednostkowej	Okresy ważności legalizacji ponownej
1	2	3	4	5
1	Areometry szklane – alkoholomierze i densymetry do alkoholu	c lub s	nieokreślony	–
2	Areometry szklane – densymetry do cieczy innych niż alkohol	c lub s	nieokreślony	–
3	Analizatory spalin samochodowych	s	–	6 miesięcy
4	Beczki metalowe	c	nieokreślony	–
5	Ciepłomierze i następujące podzespoły ciepłomierzy: pary czujników temperatury, przeliczniki i przetworniki przepływu	c	–	5 lat

6	Drogowe cysterny pomiarowe	s	7 lat	7 lat
7	Gazomierze:			
	1) miechowe	c	–	10 lat
	2) pozostałe	c	–	5 lat
8	Gęstościomierze zbożowe użytkowe 20 L, 1 L i 1/4 L	c lub s	2 lata	2 lata
9	Instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda:			
	1) do cieczy kriogenicznych	s	–	13 miesięcy
	2) do cieczy, których temperatura jest wyższa niż 50°C	s	–	13 miesięcy
	3) do gazu ciekłego propan-butan, w tym gazu skroplonego (LPG), w tym odmierzacze tych cieczy	s	–	13 miesięcy
	4) do mleka	s	–	13 miesięcy
	5) do pozostałych cieczy innych niż woda, w tym odmierzacze paliw ciekłych i biopaliw ciekłych	s	–	25 miesięcy

10	Liczniki energii elektrycznej czynnej prądu przemiennego:			
	1) indukcyjne o mocy nominalnej nie większej niż 30 kW	c	–	15 lat
	2) pozostałe	c	–	8 lat
11	Manometry do opon pojazdów mechanicznych	c lub s	2 lata	2 lata
12	Maszyny do pomiaru pola powierzchni skór	s	–	37 miesięcy
13	Odważniki:			
	1) klas dokładności E, E ₂ , F ₁ , F ₂ o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 50 kg	c lub s	2 lata	25 miesięcy
	2) klasy dokładności M ₁ o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 50 kg oraz klasy dokładności M ₂ o wartościach nominalnych masy od 1 g do 50 kg	c	3 lata	3 lata

14	Przeliczniki do gazomierzy	c	-	10 lat
15	Przyrządy do pomiaru długości tkanin, drutu, kabla, materiałów taśmowych, opatrunkowych i papierowych	s	-	37 miesięcy
16	Przyrządy do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego	s	13 miesięcy	13 miesięcy
17	Taksometry i taksometry elektroniczne	s	-	25 miesięcy
18	Urządzenia rejestrujące stosowane w transporcie drogowym – tachografy samochodowe	c	nieokreślony	nieokreślony

19	Wagi automatyczne:			
	1) dla pojedynczych ładunków	c albo c i s	–	25 miesięcy
	2) odważające	c albo c i s	–	25 miesięcy
	3) porcjujące	c albo c i s	–	25 miesięcy
	4) przenośnikowe	c albo c i s	–	25 miesięcy
	5) wagonowe	c albo c i s	–	13 miesięcy
20	Wagi nieautomatyczne	c albo c i s	–	25 miesięcy
21	Wagi samochodowe do ważenia pojazdów w ruchu	c albo c i s	25 miesięcy	25 miesięcy
22	Wodomierze	c	–	5 lat
23	Zbiorniki pomiarowe do cieczy:			
	1) zainstalowane na stałe na pojeździe drogowym	s	2 lata	25 miesięcy
	2) posadowione na stałe	s	11 lat	11 lat
	3) schładzalniki do mleka	s	5 lat	5 lat

c – oznacza cechę legalizacji,

s – oznacza świadectwo legalizacji.

Dowód legalizacji ponownej

1. WZÓR ŚWIADECTWA LEGALIZACJI

**PREZES
GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR¹⁾**

.....
(adres, telefon, e-mail)

ŚWIADECTWO LEGALIZACJI²⁾

PRZYRZĄD POMIAROWY³⁾

.....

Określony wyżej przyrząd pomiarowy spełnia wymagania określone prawem i może być użytkowany zgodnie z obowiązującym prawem.

OKRES WAŻNOŚCI LEGALIZACJI⁴⁾

Legalizacja jest ważna do dnia .....

(dzień, miesiąc słownie, rok)

MIEJSCE UŻYTKOWANIA⁵⁾

.....

WNOSKODAWCA⁶⁾

.....

WYMAGANIA⁷⁾

.....

ZAKRES SPRAWDZEŃ⁸⁾

.....

MIEJSCA UMIESZCZENIA CECH⁹⁾

Cechę legalizacji umieszczono na .....

Cechy zabezpieczające w liczbie ..... umieszczono na .....

LICZBA STRON ŚWIADECTWA

Świadcstwo składa się z ..... stron(y).

ZNAK WNIOSKU¹⁰⁾

.....

Data wystawienia: .....

(dzień, miesiąc słownie, rok)

.....
Pieczęć okrągła organu administracji miar
pieczęć podmiotu upoważnionego

.....
Imię i nazwisko osoby wystawiającej albo
świadcstwo legalizacji i jej podpis

Dziękuję za uwagę